

Organisatie van schoolnabije ondersteuning

September 2016

Kinderen krijgen binnen het samenwerkingsverband de ondersteuning die past bij hun specifieke onderwijsbehoeften. De werkwijze die dit mogelijk maakt is het handelingsgericht en samen met de partners in en om de school(integraal) arrangeren in de school. Scholen hebben de beschikking over een brede, aanvullende expertise van onderwijsondersteuners. Bij de organisatie van deze expertise is het van belang, dat deze snel beschikbaar is. Daarom is gekozen voor een bundeling van deze expertise per groep scholen of per gemeente. (werkeenheden)

Organisatie van Ondersteuning

We maken bij de organisatie van expertise binnen het samenwerkingsverband een onderscheid tussen *de route* en *het aanbod*. In onderstaand schema is dit weergegeven.

de Route	het Aanbod
<ul style="list-style-type: none"> • IB-er • Routebegeleider • Onderwijsspecialist • Jeugd – gezinswerker • Rechtstreekse instroom • Trajectbegeleiding (bij complexe casussen) 	<p>Vanuit het speciaal (basis)onderwijs:</p> <ul style="list-style-type: none"> • onderwijsondersteuners <p>Daarnaast is er ondersteuning/hulp vanuit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Centrum voor jeugd en gezin (CJG) • Jeugd- en gezinsteams (JGT)

Routedeel

De uitvoering van de zorgplicht krijgt vooral gestalte binnen *de Route* die is afgesproken en die het organiseren/arrangeren van ondersteuning en hulp in de school faciliteert. Het gaat daarbij om:

- de inzet van de leerkracht en IB'ers en het eigen collegiale netwerk van de school, dat gebruikt wordt bij de organisatie van het eigen ondersteuningsteam. De onderwijsspecialist(en)/routebegeleiders van het samenwerkingsverband en de Jeugdgezinswerker(s) hebben daarbinnen een sleutelpositie;

- de onderwijsspecialist(en) en hun onafhankelijke rol bij het handelingsgericht arrangeren en de inhoudelijke voorbereiding van een toelaatbaarheidsverklaring. Bij de toeleiding van ‘rechtstreekse ‘ instroom naar het S(B)O (met TLV) en bij gebruik van de observatiefunctie ;
- de doorzettingsmacht die gebruikt kan worden bij niet- of moeilijk plaatsbare leerlingen;
- de procedurele toets vormt het sluitstuk van de route.

Aanboddeel

Binnen *het Aanbod* dat valt onder de verantwoordelijkheid van de met elkaar samenwerkende scholen, is nu het volgende georganiseerd:

- inzet van de onderwijsondersteuner vanuit het S(B)O binnen de werkeenheid. Met deze ondersteuning geven de scholen invulling aan de basisondersteuning. Voor de inzet van deze ondersteuning is geen ontwikkelingsperspectief (OPP) nodig, anders dan wanneer de onderwijsontwikkeling van het kind daar aanleiding toe geeft (in het geval van bijvoorbeeld een eigen leerlijn voor een leerling);
- het schooldeel van de rugzak en meer handen in de klas, dat in geld beschikbaar komt en waarvoor tot augustus 2016 een overgangsregeling is afgesproken;
- daarnaast kan er door scholen gebruik worden gemaakt van voorzieningen die onder gemeentelijke verantwoordelijkheid vallen. Het gaat dan om het jeugd- en Gezins Team (JGT) en het Centrum voor jeugd en gezin (CJG), waar de GGD deel van uitmaakt.

van route naar ondersteuning in de klas

Het werken op *de Route* is niet nieuw voor scholen, maar zal de komende tijd wel veel energie vragen. Gedurende de implementatiefase worden scholen en werkeenheden ondersteund.

Het samenwerkingsverband zal de ontwikkelingen nauwgezet volgen met behulp van een monitor en wanneer het nodig is aanpassingen voorstellen.

- werken de professionals handelingsgericht en integraal;
- is er snelle hulp met behulp eigen professioneel netwerk;
- wordt er een effectieve en efficiënte inzet gerealiseerd;
- ervaring met de gekozen ondersteuningsroute en de reflectie daarop;
- effectiviteit instrumentarium;
- is de juiste expertise betrokken;
- tevredenheid direct betrokkenen (ouders e.a.).

Inzet van schoolnabije ondersteuning en Indeling in werkeenheden

Een werkeenheid bestaat uit een groep scholen waarvan verwacht wordt dat zij intensief gaan samenwerken bij het inzetten van de ondersteuning. In onderstaande tabel een overzicht van de scholen per werkeenheid.

Gemeenten/Werkeenheden

A Katwijk-Hoornes	B Katwijk a/d Rijn	C Katwijk Zee
Rehoboth school Basisschool Marnix Mr JIL vd Bruggenschool Opb Basissch De Krulder Prins Willem Alexanderschool	RK Basissch De Horizon Chr Bs de Duinroos Zanderij Duinroos Otto Baron Sjaloomschool W. van Veenschool	Gr v Prinsterer-School ds. R.P.A. Rutgerschool Gasp De Colignyschool Basisschool De Farel Chr Opleidingschool Oranjeschool
D Valkenburg Rijnsburg	E Hillegom	F Lisse
PC Basissch de Schakel PC Basissch de Wegwijzer Basisschool De Burcht Basissch De Dubbelburg VB Basissch De Dubbelburg RB De Verrekijker Kon. Wilhelminaschool Kon. Emmaschool PC BS Oranje Nassau PC Basisschool Juliana	RK Jozefschool Johannesschool De Leerwinkel De Fontein RK Basisschool De Giraf OBS Hilmare De Toermalijn	De Tweemaster Basisschool De Klarinet Basissch St Willibrordus Basisschool De Lisbloem Basisschool Beekbrug Jenaplansch De Waterval St Joseph-School Rembrandt
G Noordwijk 1	H Noordwijk 2	I Noordwijkerhout
De Witte School Chr Basisschool Zeehonk Chr Basissch Wakersduin Basisschool Hoffenne De Noordwijkse School	De Schapendel RK Montessorischool Noordwijk Basissch De Bronckhorst Daltonschool Klaverweide De Jutter	RK BS De Egelantier RK Basissch Prinsenhof RK Basissch St Victor De Regenboog
J Teylingen 1	K Teylingen 2	
OBS Het Bolwerk Basisschool De Rank Basissch de Overplaats RK Bs de Springplank RK Bs de Kinderburg RK Bs De Startbaan Basisschool het Landtgoed RK Basisschool De Waaier	R K B S Antonius RK Basisschool Andreas De Achtbaan RK Basissch Emmaus PC Basissch De Regenboog	

Overzicht inzet van ondersteuning

Het is voor zowel individuele scholen als voor het samenwerkingsverband belangrijk om inzicht te hebben in het geheel aan gebundelde ondersteuning dat beschikbaar is. Daarom is er een overzicht van de huidige beschikbaarheid van gebundelde ondersteuning per school en werkeenheden. Hierover zijn afspraken gemaakt met de AED en de Aloysiusstichting.

Uitvoering inzet van ondersteuning

Deze organisatie maakt een zo duidelijk mogelijk onderscheid tussen het werk van de scholen op *de Route* en een adequaat gebruik van het *Aanbod* : de onderwijsondersteuners en het JGT. Het werken *de Route* is niet nieuw, maar stelt wel hoge eisen aan de inzet van de direct betrokken (zoals de intern begeleiders en directies van de scholen). Anderzijds valt er ook veel rompslomp weg (voorbereiding indicaties). Toch zal het nemen van verantwoordelijkheid door de school voor het organiseren van de ondersteuning (uitvoeren zorgplicht) voelen als extra werk. Het is om deze reden dat scholen laagdrempelig gebruik kunnen maken van de routebegeleiders van het samenwerkingsverband.

Met de besturen van het SBO, de AED en de Leidse Buitenschool worden nieuwe afspraken voorbereid over de feitelijke omvang en de kwaliteit van de inzet in de komende jaren. Een profiel van de onderwijsondersteuner is beschreven. De inzet zal nauw moeten aansluiten bij de vraag van de samenwerkende scholen.

Beschrijving van de route van ondersteuningstoewijzing

Als de basisvoorwaarden (handelingsgericht werken, basisarrangement van de inspectie, goede leerkrachten en beschikbare competenties om handelingsgericht te kunnen arrangeren) op orde zijn, geeft de route van ondersteuningstoewijzing vervolgens aan welke stappen er worden gezet in het proces van arrangeren, zowel op het niveau van de school als op het niveau van het samenwerkingsverband. Dit proces start bij het door een leerkracht signaleren van een ondersteuningsbehoefte bij een leerling en eindigt op het moment dat passende ondersteuning (onderwijs) voor deze leerling gerealiseerd is.

1) In de groep: Signaleren door de leerkracht handelingsgericht werken in de groep - groepsbespreking

Belangrijk is, dat leerkrachten in staat zijn om te signaleren wanneer de ontwikkeling van een leerling stagneert binnen de basisvoorwaarden van ondersteuningstoewijzing. Op dat moment start de route van ondersteuningstoewijzing, op basis van handelingsgericht werken (HGW) in de klas. Uiteraard betreft een leerkracht op dit moment ook de ouders van de betreffende leerling bij het proces: zij werken constructief samen om een oplossing te vinden.

2) In de school: Aanvullende ondersteuning in de groep/school – In gesprek met de IB-er of andere functionaris van de school een leerlingbespreking

Op het moment dat de leerkracht handelingsverlegen is, gaat hij of zij in gesprek met de IB-er (of andere functionaris) van de school. Deze functionaris maakt in eerste instantie een gedegen analyse van de situatie (leerkracht overstijgend) en geeft vervolgens advies over een mogelijke aanpak. Er worden afspraken gemaakt over terugkoppeling en het betrekken van ouders bij het traject. Deze functionaris is tevens verantwoordelijk voor professionele dossiervorming en heeft daarmee de rol van trajectbegeleider en regievoerder in het arrangeerproces op school.

3) Schoolnabije ondersteuning in groep of school met ondersteuningsteam en deskundigenadvies

Indien zowel leerkracht als de IB'er (of andere functionaris van de school) en de ouders handelingsverlegen zijn wordt de hulp van anderen (het ondersteuningsteam) ingeroepen. Tot dit ondersteuningsteam kunnen afhankelijk van de vraag naast leerkracht, ouders en doorgaans de IB behoren:

- *de routebegeleider*: Deze beschikt over ruime onderwijservaring. Deze werkt voor en vanuit de visie van het samenwerkingsverband en kent de onderwijsondersteuningsmogelijkheden binnen het samenwerkingsverband. Hij of zij beschikt daarnaast over aanzienlijke kennis van speciale onderwijsbehoeften en heeft de expertise in huis om tijdig voor gespecialiseerde ondersteuningsvragen, voorstellen te doen over uitbreiden van het team met de juiste specialisten. Zijn of haar rol is die van wegwijzer en architect: hij of zij ondersteunt de school bij het vormgeven en vinden van het juiste arrangement. De eventueel daarbij benodigde onderzoeken worden uitgevoerd door anderen vanuit bijvoorbeeld de SBD-middelen van de school.
- *De onderwijsondersteuner*: De onderwijsondersteuner heeft expertise vanuit het s(b)o en ondersteunt bij het geven van ondersteuning aan leerlingen en bij het analyseren van de specifieke hulpvraag. De onderwijsondersteuner doet dit in samenspraak met de intern begeleider.
De onderwijsondersteuner ondersteunt leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften en ondersteunt leraren bij hun contacten met ouders en de ondersteuning die zij aan leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften willen geven.
- *De onderwijspecialist*: De onderwijspecialist is een orthopedagoog of psycholoog en geeft een onafhankelijk, onderwijskundig advies. Daarnaast adviseert de onderwijspecialist over specifieke arrangementen waarvoor één op één begeleiding van een onderwijsondersteuner nodig is. De onderwijspecialist is de eerste deskundige bij de aanvraag voor een toelaatbaarheidsverklaring.
- *De jeugd- en gezinswerker*: De evenknie van de onderwijspecialist maar dan voor de jeugd- en gezinskant (opvoeding). Hij of zij is een generalist werkend vanuit een Jeugd- en Gezinsteam waarin diverse soorten specialistische jeugdhulp zijn samengevoegd. Hij of zij geeft consultatie en advies, denkt mee en versterkt professionals in het onderwijs. Hij of zij is gericht op eigen kracht van kinderen, gezinnen en hun (sociale) omgeving waaronder nadrukkelijk de school. Hij of zij weet de weg in het veld van de opvoed- en opgroei-ondersteuning en staat in nauw contact met de aanbieders. Hij of zijn kan uit de voeten met de op school gebezigde handelingsgerichte werkwijze en terminologie.
- *het Ondersteuningsteam*: dient niet primair te worden gezien als een geïnstitutionaliseerde en op gezette tijden terugkerende overlegsituatie. Eerder fungeert het Ondersteuningsteam als collegiaal netwerk van doorgaans de IB'er dat adviseert op de route, 'de weg wijst' binnen het samenwerkingsverband en in overleg tot een arrangement komt dat past bij de ondersteuningsbehoeften van de leerling. Pas op het moment dat een arrangement daadwerkelijk vormgegeven en vastgesteld gaat worden gaat het, indien gewenst, om een overlegsituatie. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling een overleg met het ondersteuningsteam als voorwaarde te stellen voor het invoeren van hulp. Wel zal rekening moeten worden gehouden met de wettelijke verplichting tot het betrekken van een deskundigenadvies voorafgaand aan een verwijzing.

De vervolgstap is afhankelijk van welk soort arrangement uit het ondersteuningsteam komt:

- hulp binnen de basisondersteuning van de school - afgestemd aanbod;
- hulp binnen de basisondersteuning in de basisschool met behulp van expertise vanuit de aanbodkant (zie schema pag. 1);
- verwijzing naar speciaal (basis) onderwijs.

4. verwijzing en plaatsing speciaal (basis) onderwijs

a. Gesprek met voorgenomen sbo of so-school

Op het moment dat duidelijk is dat aan de ondersteuningsbehoefte van een leerling het best tegemoet kan worden gekomen in het speciaal onderwijs wordt in overleg met ouders en op advies van de onderwijsspecialist een deskundige van de beoogde sbo of so-school uitgenodigd op de school. Deze persoon heeft de verwachte expertise op het gebied van de ondersteuningsvraag van de leerling en kan een onafhankelijk advies uitbrengen.. Het advies van deze deskundige dient tevens als advies van de tweede deskundige zoals bedoeld in de regelgeving. Met de tweede deskundige worden de wenselijkheden en mogelijkheden doorgesproken van het arrangement. Daarbij komt aan de orde op welke wijze de sbo of so-school met haar specifieke expertise invulling kan geven aan het benodigde arrangement. Tenslotte wordt uitgebreid stilgestaan bij het ontwikkelingsperspectief van de leerling en de mogelijkheden die dit perspectief op termijn biedt voor terugplaatsing in het regulier onderwijs.

b. Afgeven toelaatbaarheidsverklaring (TLV)

Als stap a is afgerond wordt bij de het samenwerkingsverband een toelaatbaarheidsverklaring aangevraagd. Hierbij wordt procedureel getoetst of alle stappen via de afgesproken procedure zijn doorlopen. In de toelaatbaarheidsverklaring die het samenwerkingsverband afgeeft staat in ieder geval:

- de termijn van geldigheid van de TLV;
- de duur van een TLV voor sbo en so is wettelijk minimaal 1 schooljaar. In verband met het belang van terugplaatsing zal er altijd een TLV voor bepaalde tijd worden afgegeven;
- de omschrijving wat de ondersteuningsbehoefte is. De categorie die aansluit bij de ondersteuningsbehoefte behorend bij de TLV is:

sbo

so + * Licht
* Middel
* Zwaar

Binnen vier werkweken nadat de volledige aanvraag binnen is wordt een besluit genomen. School en ouders ontvangen binnen een week na het besluit schriftelijk bericht. Het samenwerkingsverband heeft een procedure TLV, die als bijlage bij dit ondersteuningsplan is gevoegd.

c. Bieden van ondersteuning in het sbo of so

Als een leerling een TLV voor sbo of so heeft gekregen wordt de plaatsing zo spoedig mogelijk gerealiseerd. Indien dit echt niet meteen mogelijk is, wordt er adequate ondersteuning georganiseerd.

d. Terugplaatsing vanuit het so en sbo

De termijn van een TLV is wettelijk minimaal één schooljaar. Bij plaatsing op het so en sbo wordt in het ontwikkelingsperspectief beschreven op welke manier aan terugplaatsing naar de school van

herkomst gewerkt wordt indien de TLV voor bepaalde tijd is. Indien een TLV voor een leerling een bepaalde tijd heeft en bij evaluatie blijkt dat terugplaatsing in het regulier onderwijs een optie is, wordt hierover overleg met ouders gevoerd en de school van herkomst. Eventueel wordt gezocht naar een school die meer passend is.

e. Rechtstreekse instroom

Ernstig meervoudig beperkte leerlingen

Voor een kleine groep leerlingen is bij de geboorte al duidelijk - of wordt op de voorschoolse voorziening al duidelijk - dat zij aangewezen zullen zijn op het speciaal onderwijs (evidente ondersteuningsbehoeften). Deze leerlingen, zgn. EMB-leerlingen, volgen daarom niet de reguliere route van ondersteuningstoewijzing, zoals deze is beschreven in dit ondersteuningsplan. De aanvraag voor een TLV wordt behandeld door de school van aanmelding. De PO-raad heeft een richtlijn opgesteld, waardoor tegemoet kan worden gekomen aan de wens om plaatsing van kinderen met een ernstige meervoudige beperking in een voor hen passende school kan worden gerealiseerd met zo min mogelijk procedurele en administratieve belasting voor ouders en de betrokken scholen

Beleid ten aanzien van EMB leerlingen:

Het samenwerkingsverband hanteert de onderstaande procedure:

Landelijke regeling bekostiging EMB-leerlingen

Er is een landelijke Regeling bijzondere bekostiging EMB van de staatssecretaris van OCW in het leven geroepen. Deze houdt in dat een (V)SO school voor EMB leerlingen met een TLV categorie 3 (hoog) bij DUO een bedrag van maximaal € 4.000,- kan aanvragen (dit bedrag is afhankelijk van het aantal aanvragen). In die regeling wordt onder een EMB-leerling het volgende verstaan: een leerling met een combinatie van een (zeer) ernstige verstandelijke beperking (IQ tot 35), een lichamelijke beperking en bijkomende stoornissen, voor wie naast extra ondersteuning in het onderwijs ook extra (medische) zorg nodig is (hieronder categorie A).

Richtlijn vereenvoudigde procedure

Als het gaat om de vereenvoudiging van de procedure toelaatbaarheid stelt de PO-Raad voor de hieronder uitgewerkte richtlijn van toepassing te verklaren op kinderen met:

- A. een laag ontwikkelingsperspectief ten gevolge van een ernstige verstandelijke beperking (IQ < 35), vaak met moeilijk te 'lezen' gedrag en ernstige senso-motorische problematiek (zoals ontbreken van spraak, bijna niet kunnen zitten/staan), of
- B. een matig tot lichte verstandelijke beperking (IQ tussen 35 en 70) en een grote zorgvraag ten gevolge van ernstige en complexe lichamelijke beperkingen, of
- C. een matig tot lichte verstandelijke beperking (IQ tussen 35 en 70) in combinatie met moeilijk te reguleren gedragsproblematiek als gevolg van ernstige psychiatrische stoornissen.

Ten aanzien van de onder A, B en C genoemde leerlingen moet worden voorkomen dat de toelaatbaarheid tot het SO telkenmale uitvoerig wordt beoordeeld.

Kinderen met specifieke ondersteuningsbehoeften gesignaleerd in de voorschoolse voorziening

De aanvraag voor een TLV wordt in samenwerking met ouders en de onderwijsspecialist voorbereid binnen de voorschoolse voorziening. In overleg met de onderwijsspecialist wordt de 2^e deskundige

betrokken van de school waar de leerling geplaatst gaat worden. De te plaatsen school is de aanvrager van een toelaatbaarheidsverklaring.